

Handläggare:
Ann-Sofi Forsmark
Telefon: 08-50828300**Till:**
Kulturnämnden
2025-04-22

Underlag för budget 2026 med inriktning 2027 och 2028 för Stadsarkivet

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner Stadsarkivets underlag för budget 2026 med inriktning 2027 - 2028 och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen
2. Ärendet justeras omedelbart

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts av enheten Ledningsstöd. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 14 april och arkivutskottet 16 april.

Innehållsförteckning

1 Strategisk inriktning	3
2 Lokala utvecklingsbehov	6
3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden	6
4 Sammanfattande ekonomisk analys	13
4.1 Drift	13
4.2 Investeringar	14
4.3 Verksamhetsprojekt.....	14
5 Lokalförsörjningsplan.....	14
5.1 Sammanfattning.....	14
5.2 Planeringsförutsättningar.....	15
5.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling	15
5.4 Samverkan	15
5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet.....	16
5.5.1 Nuläge 31 januari 2025	16
5.5.2 Behov och planering av lokaler för år 2026-2033 (första planeringsperioden)	16
5.5.3 Behov och planering för lokaler år 2034-2045 (andra planeringsperioden)	16
5.6 Övrig information.....	16
6 Övriga redovisningar	16

Bilagor

Bilaga 1: KuNark 2026-2028

Bilaga 2: 120 LFP2025 Stadsarkivet

1 Strategisk inriktning

Stadsarkivet 2026-2028: övergripande inriktning

En integrerad informationshantering

Demokrati stärks och utvecklas genom allas rätt till insyn och tillgång till den offentliga informationen. Stadsarkivet är med och skapar den transparenta staden och säkerställer att informationen är tillgänglig för alla, nu och i framtiden.

Stadsarkivet vill skapa en integrerad informationshantering för hela staden genom att erbjuda ökat stöd i form av utbildningsinsatser och metodutveckling i syfte att förenkla för verksamheterna. Genom ett proaktivt arbetssätt där informationen hanteras rätt från början kan resurskrävande åtgärder i framtiden förebyggas.

Ett platsoberoende stadsarkiv

Allmänhetens förväntningar på snabb tillgång till information fortsätter att öka. Samtidigt förs diskussioner på olika nivåer i samhället om integritets- och upphovsrättsfrågor, vilket riskerar att begränsa den digitala tillgängligheten.

I en omvärld där fakta ofta relativiseras är snabb och säker tillgång till auktoriserad information i form av primärkällor viktigare än någonsin. Stadsarkivet vill bli ett platsoberoende arkiv, där den efterfrågade informationen finns tillgänglig på det sätt som passar användaren oavsett om besöket sker digitalt eller fysiskt.

Stadsarkivet är alla stockholmares arkiv

Stadsarkivet är ett av Europas mest besökta arkiv med drygt 43 000 fysiska besök till de publika lokalerna 2024. Arkivets karaktär av öppen publik institution har på ett påtagligt sätt förstärkts under den senaste tioårsperioden. Antalet fysiska besök till läsesalar och program fördubblades från 2014 fram till 2019. Under pandemiåren sjönk antalet fysiska besökare, samtidigt som Stadsarkivet genomförde en rad åtgärder som gjorde det lättare att både eftersöka information och delta i aktiviteter digitalt. Även om de fysiska besöken inte når upp till samma siffror som före pandemin, så utgör de digitala besöken numera en väsentlig del av den publika verksamheten. År 2024 hade webbplattformen Hitta i arkiven mer än 10 000 unika besök, webbplatsen stadsarkivet.stockholm hade närmare 94 000 besök och Stadsarkivet hade cirka 22 000 följare på sociala medier. De livesända föredragen följdes av 1 200 onlinebesökare. Förväntningarna och kraven på att arkivinformation ska vara lätt tillgänglig och användbar digitalt kommer sannolikt öka ytterligare under perioden.

Stadsarkivet har även utökat sitt deltagande i tvärsektoriella, nationella och internationella forsknings- och utvecklingssamarbeten. Gemensamt för dessa samarbeten är att de syftar till att skapa förutsättningar för nya sätt att använda arkiven, och därmed ökar arkivens användbarhet. Ytterligare en aspekt är att verksamheten berikas med andra perspektiv, och att den ekonomiska hållbarheten ökar genom delvis extern finansiering.

Strategiska prioriteringar

- Stadsarkivet vill bli ett platsoberoende arkiv för att bättre kunna ge användarna snabb

och säker tillgång till informationen. För att kunna ge efterfrågad service behöver de digitala besöksplattformarna standardiseras och sökgränssnitten utvecklas. De fysiska besöksplatserna Kungsklippan och Liljeholmskajen ska fortsatt anpassa sig till förändrade användarbehov.

- Det metodutvecklande forskningsprojektet *Stadens ansikten. Visuellt kultur och social struktur i Stockholm 1880-1930* avslutas 2025. För att ta vara på projektets resultat behöver verksamheten investera i infrastrukturen för den kunskap och data som skapas. Särskilt strategiskt viktig är en webbpublicering av databasen Rotemansarkivet som innehåller Stockholms folkbokföring 1878-1926. Samordning och samverkan med Stadsmuseets forskningsverksamhet ska fortsatt prioriteras .

Genom att prioritera utvecklingen av de digitala kanalerna och säkerställa användarnyttan av forsknings- och utvecklingsprojekten väntas arkivens användbarhet för alla stockholmare öka, vilket i hög grad bidrar till inriktningsmålet *Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden*

Stadsarkivet bidrar till en hållbar utveckling

Arkiven är en oändlig informationsresurs som bevaras för att användas. Moderna magasin och resurseffektiv vård av både analoga och digitala arkiv säkerställer att informationen är användbar för framtidens stockholmare.

Stadens information ska vara samlad och tillgänglig. Arkivlokalerna i Liljeholmskajen har möjliggjort för andra verksamheter att minska sin lokalyta för arkivförvaring samt lämna över de arkiv på papper som fortsatt finns kvar. Detta förhindrar informationsförluster samt förebygger framtida omfattande och resurskrävande informationsredovisnings- och vårdinsatser. Parallellt har Stadsarkivet genom digitalisering av stora informationsmängder skapat förutsättningar för fler användare att kunna återsöka och använda arkivinformatonen, oavsett fysisk plats.

De senaste åren har Stadsarkivet successivt effektiviserat lokalanvändningen genom en intern omDispositionering av kontorsytorna som möjliggjort uthyrning till andra verksamheter i staden. Den kommande treårsperioden vill Stadsarkivet optimera användandet av arkivmagasinen.

Strategiska prioriteringar

- Projektet *Töm staden på papper* stödjer stadens verksamheter att leverera sina analoga arkiv, vilket på lång sikt minskar stadens miljöpåverkan för arkivförvaring. Det säkerställer också att stadens information bevaras och tillgängliggörs på ett likvärdigt sätt för alla stockholmare.
- En effektiv resurshantering av de stora informationsmängder som de senaste årens digitaliseringsinsatser genererat förutsätter möjligheten att publicera, återsöka och återanvända materialet. Den kommande perioden avser Stadsarkivet fokusera på att inventera och analysera sina resurser, i syfte att ta rätt beslut om utveckling av framtida tjänster för användarna.

Ovanstående åtgärder fokuserar på optimering av existerande resurser och bidrar i hög grad till inriktningsmålet *Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning*.

Stadsarkivet är stadens informationsnav

Stadsarkivet är en central resurs i stadens informationshantering och en av förutsättningarna för att offentlighetsprincipen ska fungera när förväntningarna på digital tillgänglighet ökar. Det ska vara lätt för alla att hitta och återanvända arkivinformationen, samtidigt som autenticiteten måste kunna garanteras.

I en omvärld där informationen flödar alltmer oberoende av sin ursprungskälla är detta viktigare än någonsin. Att rätt balansera omvärldens förväntningar på tillgänglighet och tillförlitlighet kommer att vara avgörande för hur väl Stadsarkivet lyckas med sitt uppdrag de närmaste åren.

Ett stadsgemensamt perspektiv är nödvändigt för en resurseffektiv utveckling. Stadsarkivet vill bidra till en stärkt samordning och kontroll av den fortsatta digitala utvecklingen och infrastrukturen, något som skulle kunna öka nyttorna och minska kostnaderna för staden. Det kan till exempel handla om att Stadsarkivet är ett stöd redan vid upphandling av nya system gällande hur informationen ska överföras för mellanarkivering samt slutarkivering.

Strategiska prioriteringar

- Införandet av eDok i stadens bolag och förvaltningar har skapat förutsättningar för gemensamma arbetssätt och en hållbar informationshantering. Under kommande period behövs investeringar i systemintegrationer mellan eDok och andra stadsgemensamma system i syfte att automatisera informationsförsörjningen och att bidra till ett sammankopplat IT-ekosystem.
- Stadens föregående ärende- och dokumenthanteringssystem Diabas/Ciceron planeras att avvecklas under perioden. Stadens verksamheter ges möjligheten att migrera över sina diaries till mellanarkivet eller e-arkiv Stockholm för slutförvaring.
- Stadsarkivet vill utforska möjligheterna med Artificiell Intelligens och dess tillämpningar för klassificering och registrering av ärenden och handlingar, sammanfatta och sammanställa underlag i eDok. Tillsammans med Stadsledningskontoret vill Stadsarkivet pröva möjligheten att introducera en AI-assistent baserad på generativ AI för stadens tjänstemän i syfte att lättare söka fram beslut, svara på frågor, hitta samband och få stöd med analys av underlag och beslut.
- e-arkiv Stockholm erbjuder stadens verksamheter möjlighet att mellanarkivera eller långtidsbevara information. Stadsarkivet kommer under perioden att förenkla och effektivisera inleveranserna till e-arkiv Stockholm samt förbättra tillgängligheten, så att användare på egen hand kan hitta den information de söker.
- För att skapa en integrerad informationshantering för hela staden kommer Stadsarkivet erbjuda ökat stöd till verksamheterna i form av utbildningsinsatser och metodutveckling. Detta i syfte att förenkla för stadens verksamheter att hantera sin information och på så sätt förebygga resurskrävande åtgärder i framtiden.

Ovanstående insatser väntas effektivisera informationshanteringen både för stadens handläggare och medborgare och i hög grad bidra till inriktningsmålet *Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla*.

2 Lokala utvecklingsbehov

3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden

Stadsarkivet i staden och omvärlden

Stadsarkivets vision är den transparenta staden. Vi arbetar för att stadens information ska vara tillgänglig för alla. Vi vill stimulera alla att upptäcka och få ny kunskap genom att göra den information som skapats och skapas i staden lätt att hitta och använda.

Stadsarkivet förvaltar och tillgängliggör information om Stockholms invånare och stadens utveckling från medeltiden fram till idag. I magasinerna på Kungsklippan och Liljeholmskajen finns 9 mil handlingar efter drygt 6 000 verksamheter och e-arkiv Stockholm innehåller 10 terabyte digital arkivinformation. Stadsarkivet har också cirka 3,5 miljoner kartor och ritningar.

Stadsarkivet Liljeholmskajen ska vara en attraktiv mötesplats och resurs för kunskapsuppbyggnad och dialog om Stockholms bebyggelsehistoria och framtida utveckling. Utgångspunkten är de mycket omfattande bebyggelserelaterade arkiv Stadsarkivet förvarar, däribland världsminnets Stockholms bygglövsritningar. Inom ramen för EU-projektet "City Memories - visualizing change in three European capitals" har metoder utvecklats för att öka tillgången till och användbarheten för byggnadsritningarna.

Stadsarkivet stöder stadens verksamheter i deras arbete att ha en säker och ändamålsenlig informationshantering. Genom metodutveckling, tillsyn, rådgivning, arkivtjänster i form av konsultverksamhet samt genom ändamålsenliga kommunikationsinsatser skapas förutsättningar för en integrerad och effektiv informationshantering i staden.

En samlad arkivhantering

Stadsarkivets verksamhet bedrivs simultant på fysiska och digitala platser. Besökare kan komma till läsesalarna på Kungsklippan och Liljeholmskajen eller ta del av utbudet via digitala plattformar. Användarna finns inom stadens verksamheter, i civilsamhället, inom akademien och i näringslivet. Arkivinformationen finns på pergament och papper, som digitaliserade handlingar och digitalt född information. Kilometerlånga hyllrader med arkivmappar har fått sällskap av ettor och nollor på arkivservrar. Kärnuppdraget förblir dock detsamma: att ta emot, förvalta och skapa tillgång till arkiven. Om informationen inte struktureras, vårdas och publiceras går den inte att hitta och använda, vare sig nu eller i framtiden.

Förändrade användarmönster

År 2030 kommer Stadsarkivet att ha ungefär 14 mil analoga arkiv och 28 TB digitala arkiv i e-arkivet. Redan nu finns det en ökad förväntan från användarna att genom självservice kunna utföra sina ärenden online. Allmänt etablerade sökmotorer som Google har skapat ett användarbeteende där utgångspunkten ofta är en enskild frågeställning, kopplad till den egna personen, en specifik plats eller företeelse. Stadsarkivet vill bli ett platsoberoende arkiv, där den efterfrågade informationen finns tillgänglig på det sätt som passar användaren. De närmaste åren behöver Stadsarkivet kartlägga och analysera hur befintlig arkivinformation

som finns i digital form kan struktureras om för att bli mer tillgänglig och användbar för olika målgrupper. De system som Stadsarkivet förvaltar behöver integreras i IT-ekosystem på lokal och nationell nivå, så det blir lätt för användare att hitta och använda information från fler källor.

En osäker omvärld

Det allvarliga säkerhetsläget innebär att arbetet med säkerhetsskydd också under kommande period kommer att prioriteras. Stadsarkivet bedriver arbetet i nära samverkan med stadsledningskontorets säkerhetsavdelning. Eventuella investeringsbehov kan gälla utvecklande av särskilda arkivlokaler för säkerhetsskyddsklassad arkivinformation.

Den osäkra omvärlden ställer ytterligare krav på effektiv resursanvändning för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi. Stadsarkivet har därför under många år arbetat för att öka graden av egenfinansiering genom samverkan med andra verksamheter, erbjuda arkivarietjänster och söka extern finansiering. Detta sker för att både möta förväntade kostnadsökningar men också frigöra resurser för nya och utvecklande uppdrag. Detta fokus fortsätter under planperioden.

Kompetensbehov och medarbetarutveckling

Stadsarkivets kompetensrelaterade utmaningar gäller framför allt digital kompetens. Under perioden ska strategiska rekryteringar på området genomföras, bland annat inom områdena informationssäkerhet och dataskydd. Ökade krav på samverkan och externfinansiering kommer också kräva medarbetare med gedigen erfarenhet av projektstyrning. För att maximera kompetensspridningen och stimulera kompetensöverföring inom organisationen behöver större del av arbetet ske i tvärfunktionella team och/eller genom projekt där medarbetare från flera verksamhetsområden engageras.

Genom att arbeta tillsammans över verksamhetsgränserna drar Stadsarkivet nytta av medarbetarnas sammanlagda kompetens och säkerställer att det vi gör skapar värde för stockholmarna. De aktivitetsbaserade kontorslokalerna på Stadsarkivet Kungsklippan erbjuder en mångfald av ytor för olika sorters möten och träffpunkter. Detta främjar såväl formella som informella samarbeten och ökar möjligheterna till kollegial kunskapsdelning.

Från 2024 tillämpar Stadsarkivet studentanställningar i delar av verksamheten, främst i läsesalsbemanningen och i arbetet med att transkribera digitiserat material. Detta avlastar verksamheten och erbjuder även relevanta och kompetenshöjande uppgifter till studenter med historia eller arkivvetenskap som huvudämne.

Stadsarkivets verksamhetsområden 2026-2028

Stadsarkivet är en kompetent organisation med en verksamhet som är mycket uppskattad av användare och beställare. I en allt mer komplex omvärld där förutsättningar, behov och förväntningar snabbt ändras behöver dock verksamhetens förmåga till anpassning öka, till exempel att periodvis kunna kraftsamla inom ett visst område och tona ner ett annat. Olika kunskaper och kompetenser behöver samspela mera för att hitta nya lösningar utifrån olika målgruppers behov.

Den organisationsförändring som genomfördes 2024 syftade till att bättre kunna möta denna

nya verklighet. Projektbaserade och tvärfunktionella arbetssätt med tydligare fokus på värdeskapande för användarna ska bidra till att öka Stadsarkivets förmågor, liksom att samla alla frågor som rör IT och digitalisering. Det aktivitetsbaserade kontoret med olika zoner ger fler möjligheter till formella och informella möten.

Tillgängliggöra arkivinformation

Tillgängliggöra arkivinformation har i uppdrag att:

- ge snabb och god service till besökare och användare, oavsett hur de väljer att kontakta oss eller ta del av vårt utbud.

Med bred arkivkompetens tillgängliggör och hjälper Stadsarkivet användare in i arkivmaterialet och tar hjälp av automatiserade tjänster för enklare utlämnanden. Nya tjänster utvecklas utifrån användarnas behov. Under perioden 2026-2028 prioriteras följande områden inom verksamheten:

Effektivt utlämnande av allmänna handlingar

Stadsarkivet säkrar stockholmarnas rätt att snabbt och rättssäkert kunna ta del av offentlig information. För att möta användarnas förväntan på snabb åtkomst till arkivinformationen bedömer vi att en minskning av handläggningstiderna kommer att vara nödvändig. Den kommande perioden avser Stadsarkivet inventera och analysera sina resurser, i syfte att ta rätt beslut om utveckling av framtida tjänster för användarna. Fokus kommer att ligga på att skapa färre och tydligare kanaler där användare kan ta del av arkivmaterial samt att urskilja arbetsflöden som kan automatiseras helt eller delvis. En prioriterad kanal är Nationell Arkivdatabas (NAD). Under de kommande åren ska bland annat Stadsarkivets interna återsökningssystem, Beståndsregistret, integreras i NAD.

Attraktiva besöksplatser och användbara publika gränssnitt

Stadsarkivet är ett av Europas mest besökta arkiv. För att Stadsarkivet Kungsklippan och Stadsarkivet Liljeholmskajen ska behålla sin karaktär av attraktiva besöksplatser behöver de utvecklas i takt med nya användarbehov vad gäller öppettider och service.

Parallellt behöver investeringar göras i de digitala besöksplattformarna. Publicering av arkivinformation ska ha sin grund i en systematisk, rättssäker struktur där den digitala informationen är synlig, öppen och enkelt sökbar för alla användare. Förbättrade sökingångar, användbarhet och integrering mot lokala och nationella sökplattformar ska prioriteras.

Stadsarkivet ska fortsätta arbetet med maskintolkning av handskrift via verktyget Transkribus i syfte att öka arkivens användbarhet. Databasen Rotemansarkivet, som innehåller Stockholms folkbokföring 1878-1926, ska förberedas för publicering i sin helhet på webben senast i början av 2027.

Främja stadens informationshantering

Främja stadens informationshantering har i uppdrag att:

- Genom tillsyn, rådgivning och stöd säkerställa att stadens verksamheter har en god,

effektiv och transparent informationshantering som upprätthåller offentlighetsprincipen och lever upp till gällande regelverk. Målet är att stadens information är transparent, tillgänglig och långsiktigt hållbar.

Främja stadens informationshantering inspekterar, fattar beslut, genomför utredningar och normeringsinsatser samt tar emot leveranser och erbjuder rådgivning och konsultstöd för att underlätta stadens verksamheter informationshantering. Under perioden 2026-2028 prioriteras följande områden inom verksamheten:

En integrerad informationshantering

Stadsarkivet stödjer stadens verksamheter i sitt arbete att ha en ändamålsenlig och säker informationshantering. De närmaste åren kommer Stadsarkivet ta fram stadsövergripande och gemensamma lösningar för hela stadens informationshantering. Genom samverkan, strategiska satsningar, metodutveckling, normering och utbildningsinsatser skapas förutsättningar för en sammanhängande och effektiv arkiv- och informationshantering i staden. Detta i syfte att förenkla för stadens verksamheter att hantera sin information och på så sätt förebygga resurskrävande åtgärder i framtiden.

Töm staden på papper!

Stadens information ska vara samlad och tillgänglig. Stadsarkivet kärnuppdrag är att ta emot arkivleveranser. Investeringen i arkivlokalerna i Liljeholmskajen har möjliggjort för andra verksamheter att minska sin lokalyta för arkivförvaring. Under de kommande åren kommer Stadsarkivet öka leveranserna av de analoga arkiven i stadens verksamheter. För att öka viljan hos stadens verksamheter att lämna arkivmaterial kommer Stadsarkivet att arbeta proaktivt och erbjuda tjänster som underlättar leveransförberedelser. På så sätt förhindras informationsförluster, samtidigt som framtida omfattande och resurskrävande informationsredovisnings- och vårdinsatser förebyggs.

IT och digitalisering

Stadsarkivets IT och digitalisering har i uppdrag att:

- förvalta de tre stadsgemensamma systemstöden eDok, e-arkiv Stockholm och Diabas
- säkerställa den lokala IT-försörjningen på Stadsarkivet

Med fokus på användarnytta, standardiserade arbetssätt och en lärande kultur förvaltar IT och digitalisering en objektportfölj i syfte att uppfylla Stadsarkivets vision om den transparenta staden. Under perioden 2026-2028 prioriteras följande områden inom verksamheten:

Vidareutveckla e-Arkiv Stockholm

e-arkiv Stockholm har varit i drift sedan 2010. Under perioden fortsätter uppgradering i syfte att ta del av ny funktionalitet i grundprodukten Iipax samt förenkla och effektivisera hanteringen av produktens livscykel. I samband med uppgraderingarna planeras flera stadensspecifika anpassningar att avvecklas. Mellanarkiv som tjänst ska ge verksamheterna i staden möjlighet att kunna mellanlagra information rättssäkert och lättillgängligt. Stadsarkivet kommer under perioden att förenkla och effektivisera inleveranserna till e-arkiv Stockholm. Detta uppnås genom att implementera stöd för fler synkrona inleveranser från

stadsgemensamma system samt utveckling av verktyg och metoder för asynkrona leveranser. Informationen som bevaras i e-arkiv Stockholm ska vara lättillgänglig. Medborgare ska på egen hand genom självbetjäning hitta relevant information.

Öka användningen av eDok

Införandet av eDok i stadens bolag och förvaltningar har skapat förutsättningar för arbetssätt som stärker det gemensamma värdeskapandet samt säkerställer en hållbar informationshantering. Under perioden fortsätter systemstödet att uppgraderas årligen i syfte att ta del av ny funktionalitet i grundprodukten Platina samt förenkla och effektivisera hanteringen av produktens livscykel. Genom aktiv förändringsledning samt en samordnad och effektiv kommunikation ska Stadsarkivet säkerställa att de standardiserade arbetssätten implementeras fullt ut hos stadens verksamheter.

Stärka kompetensen inom informationssäkerhet och dataskydd

Den information som Stadsarkivet hanterar ska vara korrekt och tillgänglig för dem som behöver använda den men den behöver samtidigt skyddas från att röjas för obehöriga, förvanskas eller förstöras. Detta är kärnan i Stadsarkivets informationssäkerhetsarbete, informationen som Stadsarkivet förvarar och hanterar behöver skyddas så att den kan användas.

Stadsarkivet arbetar med informationssäkerhet bland annat i form av penetrationstester av exempelvis eDok och e-arkivet och stadens infrastruktur samt genom uppföljning av åtgärder av identifierade iakttagelser. Under kommande period ska dedikerade resurser för informationssäkerhet och dataskydd rekryteras. Ett virtuellt informationssäkerhetsteam ska byggas upp, där penetrationstestare, förvaltningsjurist och GDPR-redogörare ska säkerställa implementation av det nya NIS2-direktivet samt fortsatt utveckla informationssäkerheten.

Bidra till utveckling av stadens IT-ekosystem

Stadsarkivet ska under kommande period investera i systemintegrationer mellan eDok och andra stadsgemensamma system i syfte att automatisera informationsförsörjningen systemen emellan, vilket bidrar till ett sammankopplat IT ekosystem. Möjligheten att implementera Artificiell Intelligens för automatisk klassificering och registrering av ärenden och handlingar i eDok kommer att utredas och en prototyp ska utvärderas. Syftet är att avlasta stadens registratorer från repetitiva uppgifter. Tillsammans med Stadsledningskontoret kommer Stadsarkivet även att utforska möjligheten att introducera en AI-assistent baserad på generativ AI för stadens tjänstemän. AI-assistenten ska tränas upp med hjälp av information från nämnd- och styrelsehandlingarna som publicerats på Meetings Plus. Syftet är att hjälpa tjänstemän att lättare söka fram beslut, svara på frågor och genom analys hitta samband vilket ska öka kvalitén och servicen till stockholmarna.

Kommunikation och pedagogik

Kommunikation och pedagogik har i uppdrag är att:

- stärka och utveckla Stadsarkivets kommunikation och kommunikativa förmågor
- genom programverksamhet och visningar öka kunskapen och intresset för arkivinformaten samt ökad förståelse för arkivens användbarhet

I stadens kommunikationsprogram slås fast att med verksamhetsansvar följer kommunikationsansvar. Förmågan att kommunicera den egna verksamheten och att möta interna och externa målgruppers är därför en kärnverksamhet och ett uppdrag för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunikationsfunktionen stödjer hela Stadsarkivets verksamhet i arbetet med att definiera målgrupper och behov. Detta sker till exempel genom ett aktivt lyssnande som ringar in hur Stadsarkivet kan möta målgruppernas behov. Funktionen ansvarar också för att utveckla och fylla Stadsarkivets övergripande kanaler med målgruppsanpassat innehåll. Genom visningar och events ökar den pedagogiska verksamheten kunskapen och intresset för arkivinformation bland skolor, universitet, nyfikna stockholmare och professionella användare. Under perioden 2026-2028 prioriteras följande områden inom verksamheten:

En systematisk och samordnad kommunikation

Stadens nya kommunikationsprogram betonar värdet av att det kommunikativa perspektivet finnas med i tidig planering och analys, i syfte att stödja ett effektivt utvecklingsarbete i hela verksamheten. Stadsarkivet ska de kommande åren bli en mer kommunikativ organisation som kommunicerar samordnat, planerat och utgår från målgruppens behov och där kommunikationsfunktionen är en efterfrågad strategisk intern resurs som uppfattas som nödvändigt för att nå verksamhetsmålen och nå önskvärd effekt.

En breddad kännedom om arkivens möjligheter

Stadsarkivet pedagogiska arbete med barn och unga belyser frågor om demokrati och livsvillkor genom tiderna. Under perioden ska riktade erbjudanden utvecklas, där arkivmaterial på ett lätt och tillgängligt sätt kan användas i den egna pedagogiska verksamheten. Utvecklingen ska ske i samverkan med Stockholmskällans utbud av källor och lektionsunderlag. Genom samverkan med andra verksamheter inom och utanför staden kan perspektiven breddas och ännu fler nås tack vare att vi också kan nyttja våra samarbetspartners kanaler. Delar av program- och visningsverksamheten ska knyta an till ämnen som ryms inom stadsutvecklingsatsningen Fokus Järva.

Ledningsstöd

Ledningsstöd har i uppdrag att:

- styra, samordna och följa upp förvaltningsövergripande uppföljnings- och planeringsinsatser, projekt och åtaganden
- bevaka och delta i stadsövergripande samarbeten och nätverk

Ledningsstöd är förvaltningschefens stöd i frågor som rör verksamhetsutveckling, styrning och uppföljning. Här samlas expertkompetens inom ekonomi, verksamhetsstyrning, juridik, informationssäkerhet och forskning. Under perioden 2026-2028 prioriteras följande områden inom verksamheten:

Förstärka styrning och implementering av forsknings- och utvecklingsprojekt

Forskningsprojektet: *Stadens ansikten. Visuellt kultur och social struktur i Stockholm 1880-1930* avslutas under 2025. Projektet genomförs i samverkan med bland andra Stadsmuseet

och bygger till stora delar på stadens källmaterial och specialkompetens. För att skapa långsiktig användarnytta behöver verksamheten säkerställa infrastrukturen för kunskap och data som skapas. Särskilt strategiskt viktigt är en ny webbpublicering av databasen *Rotemansarkivet* som innehåller stadens folkbokföring 1878-1926.

Integrera de globala målen och fortsatt stärka jämställdhetsperspektivet

Agenda 2030:s globala mål för hållbar utveckling är ett stöd för Stadsarkivets arbete i riktning mot den öppna, jämställda och demokratiska staden, tillsammans med stadens miljöprogram och program för mänskliga rättigheter. Från 2026 ska VP-aktiviteter knutna till de globala målen tas fram i olika delar av verksamheten.

Genom ett långsiktigt och gediget arbete med jämställdhetsintegrering har Stadsarkivet lyfts fram som ett föredöme både i staden och nationellt. Stadsarkivet ska fortsätta synliggörandet av kvinnor och andra underrepresenterade grupper genom historien, samt skapa förutsättningar för jämställt bevarande och återsökande av arkivinformation.

Verksamhetsstöd

Enheten Verksamhetsstöd har till uppdrag att:

- säkerställa verksamhetslokalernas tillgänglighet, säkerhet och användbarhet
- erbjuda effektiv service till Stadsarkivets medarbetare och hyresgäster

Enheten Verksamhetsstöd ansvarar för fastighets- och säkerhetsfrågor och den interna servicen på Stadsarkivet. Enheten stödjer hela Stadsarkivet för att uppnå sina mål och bidrar till att medarbetarna kan fokusera på sina uppdrag. Enheten ansvarar även för service till externa hyresgäster, både tillfälliga och permanenta. Stadsarkivet har arkivyta för att kunna ta emot såväl arkivleveranser som arkivyta för deposition, det vill säga tillfällig arkivförvaring. Därutöver har Stadsarkivet möjliggjort för stadens verksamheter att hyra in sig på Stadsarkivets möteslokaler i verksamhetslokalerna Kungsklippan och Liljeholmskajen.

Under perioden 2026-2028 prioriteras följande områden inom verksamheten:

Klimatsmart lokalanvändning

För att uppnå en kostnadseffektiv och ändamålsenlig användning av kontorslokalerna har Stadsarkivet det senaste åren utvecklat nya former för lokalsamverkan med andra verksamheter i staden. Detta arbete ska fortsätta under perioden. Arkivmagasinen på Liljeholmskajen har tillsammans med magasinerna på Kungsklippan skapat större lagringskapacitet och bättre åtkomst för användare, vilket på lång sikt minskar stadens miljöpåverkan för arkivförvaring. Under perioden vill Stadsarkivet optimera användandet av arkivmagasinen genom att underlätta för staden och statliga myndigheter i Stockholms region att leverera sina kvarstående analoga arkiv. Stadsarkivet ska fortsatt även hyra ut utrymmen för deposition av arkiv på kort och lång sikt. Ett exempel är Stadsbiblioteket som har behov av förvaringsplats för sina böcker under renoveringen av Asplundhuset 2025-2027.

Förstärkt säkerhetsskydd

Stadsarkivet är en av de särskilt utvalda förvaltningarna som ska bedriva systematiskt säkerhetsskyddsarbete, vilket innebär att verksamheten och arkivinformationen ska skyddas

mot otillbörlig påverkan och hot från främmande makt. Till grund för säkerhetsskyddsarbetet ligger en verksamhetsanalys där skyddsvärden identifierats och åtgärder föreslagits. Under perioden behöver flera aktiviteter vidtas för att identifiera och minska sårbarheter gällande hantering och förvaring av säkerhetskänsligt arkivmaterial. Säkerhetsskyddsarbetet sker delvis samordnat med stadens säkerhetsavdelning, bland annat genom en gemensam förstudie om behovet av ett centralt säkerhetsskyddsarkiv.

4 Sammanfattande ekonomisk analys

4.1 Drift

Stadsarkivets underlag till budget för 2026-2028 utgår från kommunfullmäktiges budget för 2025 och analysen av kostnader och intäkter utgår från bedömd pris- och lönenivå för innevarande år. Nedan följer Stadsarkivets prognos för perioden 2026 till 2028 i tabellform. Prognosen följer kommunfullmäktiges plan men Stadsarkivet redovisar ett antal omslutningsförändringar för ökade intäkter och kostnader som inte påverkar nettot, totalt 5,5 mnkr.

Stadsarkivets beräknade förändringar 2026-2028:

mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2025	116,1	-37,3	78,8
KF plan 2026-2028	116,1	-37,3	78,8
Stadsarkivets beräknade omslutningsförändringar 2026:			
Lokalsamverkan	1,5	-1,5	0,0
Arkivleveranser	3,0	-3,0	0,0
Statliga arkivuppdraget	1,0	-1,0	0,0
Stadsarkivets underlag till budget 2026	121,6	-42,8	78,8
Stadsarkivets underlag till budget 2027	121,6	-42,8	78,8
Stadsarkivets underlag till budget 2028	121,6	-42,8	78,8

För att bidra till en långsiktigt hållbar ekonomi för staden har Stadsarkivet under många år arbetat för att öka graden av egenfinansiering genom samverkan med andra verksamheter, erbjuda arkivarietjänster och söka extern finansiering. Detta sker för att både möta förväntade kostnadsökningar men också frigöra resurser för nya och utvecklande uppdrag. Detta fokus fortsätter under planperioden. De beräknade omslutningsförändringarna 2026 i tabellen ovan är exempel på detta.

För att uppnå en kostnadseffektiv och ändamålsenlig användning av Stadsarkivets kontorslokaler samverkar Stadsarkivet med flera verksamheter i staden. Detta möjliggjordes framför allt efter en omdisponering av kontorsytorna på Kungsklippan under 2024.

Den beräknade omslutningsförändringen för arkivleveranser (3,0 mnkr) beror framför allt på att Riksarkivet har justerat avgiften för statliga arkivleveranser, vilket påverkar hur mycket Stadsarkivet fakturerar de statliga myndigheter som levererat arkiv till Stadsarkivet. Dessutom arbetar Stadsarkivet för att fler av stadens verksamheter ska leverera sina analoga arkiv till

Stadsarkivet. Det minskar både stadens kostnader och stadens miljöpåverkan för arkivförvaring. Det säkerställer också att stadens information bevaras och tillgängliggörs på ett likvärdigt sätt för alla stockholmare.

Stadsarkivet erhåller särskild ersättning från Riksarkivet för sitt uppdrag att hantera arkiv från statliga myndigheter vars verksamhet har anknytning till Stockholms län. Ersättningen är reglerad i ett avtal från 2023 med Riksarkivet och indexjusteras årligen. Stadsarkivet räknar med en omslutningsförändring om 1,0 mnkr för ökade intäkter och kostnader från och med 2026.

4.2 Investeringar

Stadsarkivet har för 2025 en investeringsbudget på 1 mnkr för maskiner och inventarier och bedömningen för planperioden 2026-2028 är ett fortsatt investeringsbehov på 1 mnkr per år.

4.3 Verksamhetsprojekt

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Sammanfattning

Stadsarkivet hyr två verksamhetslokaler av fastighetskontoret, på Kungsklippan och Liljeholmskajen, för förvaring av arkiv, läsesalar, programverksamhet och kontor. Den totala lokalytan uppgår till ca 19 000 m² och den årliga hyran uppgår till cirka 30 mnkr 2025.

Verksamhetslokalerna tillgodoser Stadsarkivets lokalförsörjning på lång sikt.

Stadsarkivet Liljeholmskajen ska utvecklas till en mötesplats för dialog om stadens bebyggelseutveckling, med utgångspunkt i Världsminnets Stockholms byggnadsritningar. Samverkan och samarbete i denna riktning sker redan med flera aktörer, bland andra trafikkontoret och kulturförvaltningen (Stadsbiblioteket som hyr förvaringsyta för sina böcker under ombyggnationen av bibliotekshuset på Odenplan).

Stadsarkivet har även öppnat upp för annat nyttjande av sina båda verksamhetslokaler genom uthyrning av kontorsytor och mötesrum till stadens verksamheter. Samarbete inom detta område finns även med stadsledningskontorets personalstrategiska avdelning, Kungsholmens stadsdelsförvaltning samt kulturförvaltningen. Vidare samarbetar Stadsarkivet med stadsledningskontoret om nyttjande av verksamhetslokalerna på Kungsklippan vid särskilda behov.

För framtida behov och som ett led i säkerhetsskyddsarbetet vill Stadsarkivet skapa förutsättningar för att stärka säkerheten vid förvaring av information som berörs av säkerhetsskyddslagstiftningen.

Stadsarkivet ska också utreda investeringsbehov som syftar till att förebygga angrepp av nya typer av skadedjur relaterade till klimatförändringar.

5.2 Planeringsförutsättningar

Efter Stadsarkivets omgörning av kontorsarbetsplatserna på Kungsklippan, som har moderniserat och effektiviserat, har det möjliggjort uthyrning av delar av kontorslokalerna till andra verksamheter inom staden.

Verksamheten på Stadsarkivet Liljeholmskajen har ökat, likaså att fler arbetar där, vilket medfört att kontorsarbetsplatserna inte riktigt räcker till. Stadsarkivet kommer att påbörja en förstudie för att se över möjligheterna till utvidgning av kontorsarbetsplatserna. Ytterligare investeringar i kontor och läsesalar bedöms inte vara nödvändiga under planperioden.

Avseende lokaler för arkivförvaring ska Stadsarkivet tillsammans med stadsledningskontorets säkerhetsavdelning utreda förutsättningarna för särskild förvaring av information som berörs av säkerhetsskyddslagstiftningen. Något som kan medföra behov av investering i lokalanpassning.

Klimatförändringar kan påverka arkiv på flera sätt. Ökade temperaturer och fuktighet ökar risken för mögel- och insektsangrepp samt påskyndar nedbrytningen av pappershandlingar. För att hantera dessa risker kommer Stadsarkivet undersöka olika alternativ för att ytterligare förebygga skadedjur i arkiven, till exempel att utreda förutsättningarna till frysrum. Frysning av papper är en etablerad teknik som Stadsarkivet redan idag använder i mindre skala för att minimera risken att nyinkomna handlingar innehåller skadedjur.

5.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Stadsarkivets lokal på Kungsklippan 6 har sedan 2011 ett treårigt hyresavtal med fast hyra som indexuppräknas (enligt KPI) varje år. Hyresvärd är Fastighetskontoret. Någon avisering om ändring av den fasta hyran har inte kommit och Stadsarkivet räknar inte heller med att någon förändring sker under planperioden.

För Stadsarkivet Liljeholmskajen gäller också ett treårigt hyresavtal och hyresvärd är fastighetskontoret. Under kommande planperiod räknas hyran årligen upp enligt en fastställd uppräkning.

5.4 Samverkan

I Stadsarkivets båda verksamhetslokaler samverkar Stadsarkivet med andra förvaltningar i staden, som trafikkontoret, kulturförvaltningen (stadsbiblioteket), stadsledningskontorets personalstrategiska avdelning (PAS), samt Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Samverkan handlar dels om uthyrning av lokalytor för både kontor och arkiv, dels för möten och för stadsdelsnämndernas sammanträden.

För en ännu mer ändamålsenlig användning av Stadsarkivet kontorslokaler kommer Stadsarkivet under perioden arbeta för att utveckla nya former av lokalsamverkan med i första hand andra verksamheter i staden.

5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet

5.5.1 Nuläge 31 januari 2025

Stadsarkivets omgörning av kontorslokalerna på Kungsklippan med syfte att modernisera kontoret och effektivisera lokalutnyttjandet slutfördes 2024. Anpassningen bidrar till ett mer resurseffektivt nyttjande av lokalerna och delar av lokalerna har kunnat hyras ut till andra verksamheter inom staden.

En förstudie om kontorsarbetsplatserna på Stadsarkivet Liljeholmskajen kommer att påbörjas under 2025 i syfte att utreda förutsättningarna för en ökning av arbetsplatserna där.

5.5.2 Behov och planering av lokaler för år 2026-2033 (första planeringsperioden)

Avseende lokaler för arkivförvaring ska Stadsarkivet tillsammans med stadsledningskontorets säkerhetsavdelning utreda förutsättningarna för särskild förvaring av säkerhetsskyddsklassad information. En förstudie påbörjas och ska slutföras under 2025. Vid förslag och beslut om inrättande av säkerhetsskyddsklassad arkivlokal kan det medföra behov av investering i lokalanpassning.

5.5.3 Behov och planering för lokaler år 2034-2045 (andra planeringsperioden)

Bedömningen är att de lokaler som Stadsarkivet förfogar över kommer att räcka till såväl arkivförvaring som arbetsplatser inom överskådlig framtid.

5.6 Övrig information

6 Övriga redovisningar

Demokrati

Alla stockholmare ska ha möjligheter att agera, påverka och vara delaktiga i stadens utveckling. Genom att bjuda in stadens invånare att bidra till förbättrade sökvägar till och kunskap om arkivens innehåll, ökar användbarheten både för samtidens och framtidens medborgare.

Volontärsamverkan sker bland annat genom att erfarna släktforskare erbjuder hjälp till besökare på Kungsklippan. Volontärer arbetar även med att tolka handskrifter i verktyget Transkribus.

Inom ramen för stadsutvecklingssatsningen Fokus Järva ska Stadsarkivet ta emot och synliggöra civilsamhällets arkiv genom ett proaktivt arbetssätt och fortsätta prioritera leveranser från föreningsarkiv i Järvaområdet.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lennart Ploom, Stadsarkivarie	2025-04-09